

Література

1. *Загородній А. Г.* Фінансово-економічний словник [Текст] / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. — Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2005. — 714 с.
2. *Аниховский А. Л.* Кредитный рейтинг : основные элементы и классификация [Текст] / А. Л. Аниховский // Деньги и кредит. — 2009. — № 3. — С. 30-34.
3. *Бабкіна І.* Досвід зарубіжних країн щодо рейтингової оцінки діяльності банків [Текст] / І. Бабкіна // Вісник Національного банку України. — 2010. — № 12. — С. 31-33.
4. *Батковський В. А.* Рейтингова оцінка діяльності банків [Текст] / В. А. Батковський // Фінанси України. — 2004. — № 5. — С. 145-150.
5. *Матвієнко П.* Рейтингова оцінка діяльності банків України [Текст] / П. Матвієнко // Економіка України. — 2008. — № 2. — С. 37-46.
6. *Онищенко В. О.* Досвід зарубіжних країн щодо оцінки фінансового стану банків [Електронний ресурс] / В. О. Онищенко, Ю. С. Довгаль, О. М. Гребінь // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : Збірник наукових праць. — 2012. — Вип. 35. — Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pprbsu/2012_35/35_01_03.pdf
7. *Рожко О. Д.* Кредитний рейтинг як оцінка надійності державних і муніципальних позичальників [Текст] / О. Д. Рожко // Формування ринкових відносин в Україні. — 2005. — № 7. — С. 3-8.
8. *Гордіца Т. М.* Сучасні методики рейтингування банків України : теорія і практика інформаційної відкритості для вкладників грошових коштів [Електронний ресурс] / Т. М. Гордіца // Збірник наукових праць «Економічні науки». — 2011. — Випуск 7. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpen/2011_7/23SMR.pdf
9. *Литвин Н. Б.* Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ) [Текст] / Н. Б. Литвин. — К. : «Хай&Тек Прес», 2010. — 608 с.
10. Международная конвергенция измерения капитала и стандартов капитала : новые подходы [Електронний ресурс]. — Базель (Швейцария) : Банк международных расчетов, 2004. — Режим доступу : http://cbr.ru/analytics/bank_system/basel.htm

УДК 336.581.1

А.В. Ставицький

*доцент кафедри економічної кібернетики, к.е.н., доцент,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

О.О. Наумова

*доцент кафедри менеджменту та маркетингу, к.е.н.,
Університет економіки та права «КРОК»*

Аналіз факторів впливу на ефективність виконання державних інвестиційних програм в Україні

У роботі розглянуто питання запровадження державних інвестиційних програм в Україні. На основі зарубіжного досвіду показано переваги та недоліки різного виду програм, вказано фактори, що мають визначальний вплив на успішність виконання державних інвестиційних програм.

Ключові слова: державна інвестиційна програма, ефективність, зарубіжний досвід, інвестиції.

А.В. Ставицкий

*доцент кафедры экономической кибернетики, к.э.н., доцент,
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко*

Е.А. Наумова

*доцент кафедры менеджмента и маркетинга, к.э.н.,
Университет экономики и права «КРОК»*

Анализ факторов влияния на эффективность выполнения государственных инвестиционных программ в Украине

В работе рассмотрены вопросы государственных инвестиционных программ в Украине. На основе зарубежного опыта показаны преимущества и недостатки различного вида программ, указаны факторы, имеющие решающее влияние на успешность выполнения государственных инвестиционных программ.

Ключевые слова: государственная инвестиционная программа, эффективность, зарубежный опыт, инвестиции.

A.V. Stavytskyy

*PhD in Economics, Associate Professor of Economic
Cybernetics Department,
Kyiv Taras Shevchenko University*

O.O. Naumova

*PhD in Economics, Associate Professor of Management
and Marketing Department,
«KROK» University*

The Analysis of Impact Factors on the Efficiency of Public Investment Programs in Ukraine Implementation

The article describes the introduction of public investment programs in Ukraine. The advantages and disadvantages of various types of programs were discussed based on the international experience. Different factors, which have a significant influence on the success of the implementation of the public investment programs, were defined.

Keywords: public investment program, efficiency, international experience, investments.

Постановка проблеми

Проведення успішної інвестиційної політики можливе лише за умови адекватного сприйняття правил інвестиційного середовища. Саме розуміння закономірностей руху товарів інвестиційного ринку – інвестицій – дає змогу впливати на відповідні фінансові потоки та основних гравців, стимулюючи їх обирати державні інвестиційні проекти.

В Україні, на жаль, для суттєвого просування інвестиційних програм не обійтися без залучення іноземного капіталу. З одного боку, іноземні інвестиції дають змогу не тільки суттєво збільшити фінансування проектів, а й стимулюють передачу технологій, удосконалення навичок управління, не вимивають кошти підприємств і банків, які можуть бути направлені в інші інвестиційні проекти. З

іншого боку, іноземні інвестиції закладають майбутню небезпеку для платіжнього балансу, а також стабільності національної валюти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питання залучення інвестицій у національну економіку активно досліджують вітчизняні науковці: Ф.О. Ярошенко [1], С.Л. Лондар [2], Т.Г. Затонацька [3], А.С. Музиченко [4], В. Зимовець [5] та інші. Водночас слід зазначити, що інвестиційний потенціал державного фінансування використовується неефективно, про що свідчать суттєві проблеми в нашій країні з інфраструктурою, розвитком соціальної сфери, ЖКГ. Таким чином, необхідно проводити додаткове дослідження щодо факторів, які значною мірою визначають ефективність державних інвестиційних програм.

Не вирішені раніше частини загальної проблеми

Важливим для ефективного розвитку вітчизняної економіки, залучення іноземних інвестицій є визначення загроз і можливостей для розвитку державної інвестиційної діяльності.

Формулювання цілей статті

Цілями статті є аналіз досвіду зарубіжних державних інвестиційних програм, визначення їх переваг і недоліків, а також можливостей щодо сприятливого впровадження в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження

Досвід 2008 р. засвідчує, що довгострокова стратегія залучення прямих іноземних інвестицій повинна включати: постійний і ретельний аналіз великих ринків, джерел інвестицій; аналіз галузей промисловості країни та їхніх потреб; визначення пріоритетів і цілей для галузей промисловості в інвестиційній політиці; розроблення ефективних інструментів для пошуку та залучення необхідних форм і видів інвестування [6].

Таким чином, форми та методи регулювання процесами інвестування стають основними чинниками забезпечення ефективного розвитку держави. На жаль, макроекономічна політика урядів у нашій країні не завжди відрізнялася послідовністю та відповідала потребам інвесторів. На сьогодні виникла нагальна потреба у створенні організаційно-економічного механізму планування залучення інвестицій з урахуванням відповідних умов і факторів, у якому необхідно передбачити оцінку інвестиційного потенціалу країни та регіонів, заходи для залучення інвестицій, визначення завдань інвестиційної діяльності.

У цьому аспекті вкрай важливим є відношення державних органів до процесу регулювання інвестиційної діяльності, а також участі самої держави в цих процесах. Очевидно, для підвищення ефективності власних інвестицій держава може вдаватися до прямої підтримки певних галузей. Однак не завжди цей досвід є успішним.

Державна підтримка та субсидії при видобутку природних копалин вважаються неефективними внаслідок низьких цін для споживачів, наявності антистимулів для підвищення ефективності використання палива, сприяють високим обсягами викидів CO₂ і тим самим роблять вагомий внесок у загострення проблеми зміни клімату. Такі субсидії посилюють помилкові сигнали ринку, стимулюючи зростання енергоємних галузей і «недружніх» з точки зору охорони навколишнього середовища галузей енергетики. Щорічні субсидії на виробництво та споживання викопних видів палива становлять щонайменше 500 млрд. дол., що в 4 рази більше, ніж офіційна допомога для розвитку, надана країнами

ОЕСР у 2010 році. У Канаді у 2009 р. на субсидії в нафтогазовий сектор було витрачено 2,8 млрд. дол., у Норвегії – 4,4 млрд., США – 5 мільярдів. Світові держави сприяють поетапному скороченню та раціоналізації субсидій, що виділяються на використання неефективних видів викопного палива в середньостроковій перспективі, одночасно надаючи цільову підтримку найбіднішому населенню.

Проте слід зазначити, що різного роду державні підтримки залишаються досить значними. Зокрема, у Росії державна підтримка виробників нафти і газу характеризується такими обсягами: субсидії на видобуток вуглеводнів сягають 4,2% і 6,0% вартості всієї нафти та загального обсягу газу, видобутих у Росії у 2009 та 2010 рр., відповідно. В іншому вираженні на наведені субсидії припало 8,6% і 14,4% величини всіх податкових та інших виплат у федеральний бюджет компаніями галузі у 2009 та 2010 рр. відповідно [7]. Швидке збільшення суми субсидій з 2009 р. по 2010 р. пояснюється введенням пільги на вивіз мито на нафту для родовищ Східного Сибіру та деяких інших регіонів.

Державна підтримка довгий час надавалася й вугільній промисловості РФ для проведення її реструктуризації. Основним завданням було здійснення переходу від збиткової та неконкурентоздатної галузі до такої, що забезпечить саморозвиток у тривалій перспективі вугільних компаній без бюджетних дотацій. Очевидний шлях досягнення цієї мети – закриття нерентабельних шахт. Державна підтримка включала необхідні зобов'язання з підтримки виконання основних соціальних функцій відносно вивільнюваних працівників і диверсифікації структури регіональної економіки. Обсяг цієї підтримки мав забезпечити мінімальний у тих умовах рівень безробіття у вугільних регіонах і відсутність гострих соціальних конфліктів.

Водночас досвід державної підтримки не завжди є ефективним. Наприклад, у Білорусі проводиться модернізація промислового виробництва, спрямована на імпортозаміщення. Тому держава намагається приділяти пильну увагу деревообробці, яка використовує місцеву сировину. Однак державна підтримка на суму близько 1 трлн. білоруських рублів деревообробної галузі за останні 3 роки не досягла належного ефекту – галузь перебуває у стані стагнації, що пояснюється неефективністю державних підприємств.

Практично в усіх країнах світу держава активно підтримує аграрну індустрію, що робить її закритою та протекціоністською. Як правило, чим більш розвинута країна, тим більша надається підтримка. Способи державної підтримки схожі та, за великим рахунком, зводяться до встановлення рівня індикативних цін (ураховує верхні та нижні межі коливань ринку), які держава гарантує фермерам за рахунок бюджетних коштів. Уперше ця система була використана в середині 30-х років XX ст. в США, а з 60-х років минулого століття вона застосовується і в країнах загального ринку як інструмент єдиної аграрної політики. На сьогодні в деяких країнах державні фінансові вкладення в сільське господарство в 1,5-2 рази перевищують ринкову вартість його продукції [8]. Як зазначає Л.Б. Зиміна, субсидії в країнах ЄС уже досягли 45-50% вартості продукції фермерів, у Японії та Фінляндії – близько 70%, Росії – лише 3,5%. У США в розвиток сільського господарствакладається на 30% більше коштів (у розрахунку на одиницю продукції), ніж в інші галузі.

Загалом, обсяг державної підтримки сільського господарства в США становить близько 1%, у країнах ЄС – 1,3%, Японії – 1,4% валового внутрішнього продукту [9]. У Росії у 2009 р. в сільське господарство державою було спрямовано 190 млрд. руб., що становило менше 0,5% ВВП [10].

Згідно з правилами СОТ заходи державної підтримки сільського господарства можуть здійснюватися за допомогою таких способів:

- прямі дотації та субсидії, що жорстко критикуються прихильниками вільного ринку, а тому їх частка в розвинених країнах поступово знижується;
- відстрочки платежів по кредитах, податкові пільги, пільгові або безпроцентні кредити, списання або реструктуризація боргів, віднесення боргів сільськогосподарських товаровиробників у розряд державного внутрішнього боргу, які сприяють скороченню виробництва;
- розвиток інфраструктури сільських районів, наукові дослідження в галузі сільського господарства, ветеринарні роботи, екологічні програми, поліпшення родючості ґрунтів, що опосередковано сприяє розвитку галузі;
- податкові пільги, зменшення оподатковуваного доходу фермерів через прискорену амортизацію машин і устаткування, податкові кредити, податкові знижки на прибуток дрібного бізнесу та збиткових підприємств; система пільг при купівлі нової техніки та використанні нових технологій, податкові пільги на інвестиції в сільське господарство, податкові пільги на резервні та інші фонди, гранти для сплати податків, що сприяє розвитку дрібних сільськогосподарських підприємств.

Відповідно до законодавства бюджетна підтримка може надаватися як із державного бюджету, так і з бюджету автономного утворення (округ у Німеччині, район або департамент у Франції) або федеральної держави (землі Німеччини).

Бюджетні витрати США на сільське господарство використовуються на платежі з бюджету, компенсації витрат виробництва, підтримку цін, субсидії на вдосконалення виробничої структури, розроблення та здійснення різних програм. Однак уряд країни не контролює і не субсидує ціни на сільськогосподарські ресурси та процентну ставку за урядовими програмами по аграрному кредиту.

У Росії застосовуються такі види державної підтримки сільського господарства:

- дотації на облаштування молодих фермерів, які мають сільськогосподарську освіту та відповідні професійні навички;
- компенсаційна допомога фермерам у районах із несприятливими природними умовами;
- субсидії під вихід орних земель із сільськогосподарського виробництва і субсидії та позики на підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва, покращення життя фермерів;
- дотації сільськогосподарському виробництву, що зазнало стихійного лиха, та субсидії, спрямовані на підвищення сільськогосподарського доходу фермера;
- інші субсидії, пов'язані зі збереженням навколишнього середовища, будівництвом малих зрошувальних систем тощо.

Підтримкою залучення інвестицій займається й уряд. На думку віце-прем'єр-міністра України О.Ю. Вілкула, «Україна повинна максимально використовувати свій потенціал для залучення інвестицій. Це стосується транзитних можливостей, сільського господарства, високих технологій тощо. Підтримка імпортозаміщення, з урахуванням потужного внутрішнього ринку, є також одним з напрямів розвитку. Зокрема, це стосується створення умов для локалізації виробництва тих товарів, які в даний час імпортуються».

Однак слід чітко розуміти, що за жодної форми державної підтримки ніяке сприяння інвестиційній діяльності не зможе залучити додаткових коштів, якщо

інвестор не буде впевнений у отриманні певної доходності. На сьогодні велика частина державних програм розроблена для завідомо збиткових об'єктів, які не можуть гарантувати інвесторові навіть повернення вкладених коштів.

Одним зі способів дострокового повернення коштів інвесторові є оптимізація податків. В Україні відповідно до законодавства діє два спеціальні податкові режими: єдиний податковий режим і фіксований сільськогосподарський податок. Малі підприємства, у яких річний дохід не перевищує 20 млн. грн. або 5 млн. грн. і які мають не більше 50 співробітників, можуть обрати сплату єдиного податку замість податку на прибуток, ПДВ, земельного податку тощо. Для компаній сільського господарства, діяльність яких на 75% і більше становить сільськогосподарське виробництво, існує можливість вибору єдиного податкового платежу замість податку на прибуток, земельного податку, податку за використання водних ресурсів, спеціальних податків для окремих видів діяльності.

Також застосовуються пільгові режими оподаткування в інвестуванні в створення альтернативних джерел енергії, сільського господарства, інформаційних технологій, легкої промисловості, друкарень, послуг освіти та медицини. Запроваджуються й інші форми підтримки іноземних інвестицій.

До основних пріоритетів державних інвестиційних програм на сучасному етапі слід віднести: розвиток інфраструктури, розроблення альтернативних і відновлювальних джерел палива, реалізацію проектів удосконалення та заміни систем водопостачання та каналізації відповідно до європейських екологічних стандартів, продовження прокладання магістральних доріг і початок будівництва нових доріг, у тому числі між селами, районними центрами, розвиток соціальної сфери за рахунок будівництва сучасних шкіл, лікарень, центрів підтримки здоров'я, створення систем надання електронних послуг, оптимізація адміністративного апарату шляхом переведення більшості послуг до електронного обігу, переоснащення підприємств сільського господарства.

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2012-2016 роки» від 12 березня 2012 р. №294 до середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на вказані роки віднесено [11]: освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії; освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- та суднобудування, озброєння та військової техніки; освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення та з'єднання, створення індустрії наноматеріалів і нанотехнологій; технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу; впровадження нових технологій та обладнання для високоякісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики; широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища; розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки.

Певними факторами є державна підтримка проектів. Зокрема, на сьогодні в Україні започатковано так звані Національні проекти, які знаходять максимальне сприяння з боку державних органів. Серед них можна відзначити [12]: «LNG Україна» – морський термінал з приймання скрапленого природного газу; «Енергія природи» – будівництво комплексу вітрових, сонячних і малих гідроелектростанцій, виробництво твердого альтернативного палива; «Нове життя»

– нова якість охорони материнства та дитинства; «Якісна вода» – забезпечення населення України якісною питною водою; «Чисте місто» – система комплексів з переробки твердих побутових відходів; «Відкритий світ» – створення інформаційно-комунікаційної освітньої мережі національного рівня на базі технологій радіозв'язку четвертого покоління (4G); «Місто майбутнього» – формування стратегічного плану та системи проектів розвитку міста; «Вчасна допомога» – утворення єдиних регіональних оперативно-диспетчерських служб з використанням сучасних GPS-технологій для зменшення часу прибуття бригад швидкої медичної допомоги до пацієнта; «Повітряний експрес» – залізничне пасажирське сполучення м. Київ – міжнародний аеропорт «Бориспіль» і будівництво інших інфраструктурних об'єктів Київського регіону; «Індустріальні парки України» – створення промислово-виробничої інфраструктури; «Технополіс» – створення інфраструктури інноваційного розвитку та високих технологій; «Олімпійська надія – 2022» – створення спортивно-туристичної інфраструктури; «Зерно України» – програма розвитку зерновиробництва з високими виробничими та економічними показниками; «Відроджене скотарство» – розроблення та реалізація програми розвитку скотарства; «Зелені ринки» – створення мережі регіональних оптових продовольчих ринків.

Відповідно до законодавства державна підтримка для реалізації національних проектів може надаватися, зокрема, у формі [13]: співфінансування з державного та/або місцевих бюджетів; державних і місцевих гарантій відповідно до законодавства з метою забезпечення виконання боргових зобов'язань за запозиченнями суб'єктів господарювання; кредитування за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів; повної або часткової компенсації за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів відсотків за кредитами, залученими суб'єктами господарювання.

Реалізація національних проектів також може здійснюватися на умовах державно-приватного партнерства.

На практиці при виконанні проектів залучаються державні та місцеві гарантії з метою забезпечення виконання боргових зобов'язань за запозиченнями суб'єкта господарювання та кредитування за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів або співфінансування інвестиційного проекту з державного бюджету [14]. У виключних випадках здійснюється фінансування за рахунок коштів Стабілізаційного фонду. Також можливе пільгове кредитування зі зниженою ставкою відсотка, коли різниця покривається державою.

Таким чином, факторами впливу на ефективність виконання державних інвестиційних програм в Україні є: довгострокова стратегія залучення інвестицій до проектів; державна підтримка та субсидії певних видів діяльності; очікувана прибутковість запропонованих проектів та їх повна окупність; можливість податкової оптимізації для інвесторів; участь державних та/або місцевих органів влади у співфінансуванні проектів.

На жаль, при аналізі ефективності не можна обмежитися виключно переліченими факторами, оскільки на рішення приватних інвесторів щодо доцільності початку фінансування або продовження роботи можуть вплинути:

1. Валютна стабільність. Більшість розрахунків робиться в національній валюті з жорсткою прив'язкою до очікуваного курсу гривні до долара США. Якщо інвестор не буде впевнений у стабільності валюти, його рішення щодо інвестування не буде позитивним. Тому необхідно вимагати гарантування стабільності валютного курсу не тільки шляхом обіцянок НБУ, а й показниками платіжного балансу України та іншими монетарними чинниками.

2. Політична стабільність. Повинно бути чітке усвідомлення, що після початку роботи над проектом неможливі будь-які зміни у відчуженні прав власності або перегляді результатів інвестиційних конкурсів. Відсутність таких гарантій відлякує більшість стратегічних інвесторів.

Гарантії затребуваності проекту. Частина проектів має достатньо віртуальний характер, коли не прораховано повністю потреби в ньому за умови платної організації послуг. Зокрема, при будівництві нових платних доріг немає гарантії заповнюваності останніх приватними користувачами, що може вимагати покриття від держави можливих збитків інвестора. Досвід закордонних аналогічних проектів свідчить, що далеко не завжди очікувані потоки клієнтів правильно прораховано, що призводить до суттєвих змін у реалізації проекту, а, відповідно, зниження його ефективності.

Слід зауважити, що не лише макроекономічні фактори впливають на ефективність інвестиційних програм, а й реалізація самих програм впливає на відповідні макроекономічні фактори, які у свою чергу знову впливають на виконання програм.

Висновки

Підсумовуючи, можна зазначити, що активізація інвестиційної діяльності в Україні залежить не тільки від внутрішніх факторів, а й від зовнішніх. Для поліпшення елементів першої групи необхідним є впровадження інституціональних рішень, пов'язаних із прозорістю державної інвестиційної діяльності на всіх ланках, підвищення залучення суб'єктів економічної діяльності до процесу реалізації державних програм. Друга група факторів менше піддається адекватному прогнозуванню, оскільки значною мірою залежить від стану світових валютних і фондових ринків. Ураховуючи обмеженість можливостей впливу на цю групу, з метою підвищення ефективності державних інвестиційних програм акцент слід робити саме на внутрішніх факторах.

Література

1. Прогнозування макроекономічних наслідків упровадження Податкового кодексу України [Текст] : [монографія] / [Ф. О. Ярошенко та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Ф. О. Ярошенка ; ДННУ «Акад. фін. упр.». – К. : [ДННУ «Акад. фін. упр.», 2010. – 366 с.
2. Лондар С. Л. Інвестиційно-інноваційна діяльність в Україні : можливості державної підтримки / С. Л. Лондар // Науков праці НДФІ. – 2006. – № 2 (35). – С. 91-101.
3. Затонацька Т. Г. Бюджетно-податкове регулювання інвестиційної діяльності в Україні [Текст] : монографія / Т. Г. Затонацька. – К. : За друга, 2012. – 298 с.
4. Музиченко А. С. Інвестиційна діяльність в Україні : Навчальний посібник / А. С. Музиченко. – К. : Кондор, 2005. – С. 119.
5. Зимовець В. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку економіки / В. Зимовець // Економіка України. – 2003. – №4. – С. 9-17.
6. Свірідова Н. Д. Прямі іноземні інвестиції : світовий досвід та стратегія залучення в економіку України : монографія / Н. Д. Свірідова. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2004. – 164 с.
7. Герасимчук И. В. Государственная поддержка добычи нефти и газа в России : какой ценой? / И. В. Герасимчук // Исследование Всемирного фонда дикой природы (WWF). – М.: 2012. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.iisd.org/gsi/sites/default/files/ffs_aws_russia_ru.pdf
8. Исследование 2012 г. «Оценить уровень государственной поддержки сельского хозяйства в России», Центр Агропродовольственной политики РАНХ и ГС, Лаборатория аграрной политики ИЭП им. Е. Гайдара // [Режим доступу : www.iep.ru/.../Bjudzhetnye_rashody%20i_gosudarstvennaja_podderzhk]
9. Васильева М. В. Развитие системы финансирования инвестиционных проектов в

рамках государственно-частного партнерства в России / М. В. Васильева, О. В. Федорова // Экономический анализ : теория и практика. 2011. – № 9. – С. 17-18.

10. Нецадин А. Опыт государственного регулирования и поддержки сельского хозяйства за рубежом / А. Нецадин // Ежедневное аграрное обозрение. – 2009 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// agroobzor.ru/ekon/a-125.html](http://agroobzor.ru/ekon/a-125.html).

11. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2012-2016 роки» від 12 березня 2012 р. № 294. – К : [Електронний ресурс] – Режим доступу [http:// zakon.nau.ua/doc/?doc_id=695358](http://zakon.nau.ua/doc/?doc_id=695358)

12. Національні проекти [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://investukraine.com/uk/investment-opportunities/national-projects>

13. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку проектів із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку (національні проекти)» від 8 грудня 2010 р. № 1255. – К. : [Електронний ресурс] – Режим доступу : [http:// zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1256-2010-%D0%BF](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1256-2010-%D0%BF)

14. Міністерство економічного розвитку та торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://me.kmu.gov.ua>

УДК 336.226:631.16

Л.Д. Тулуш
*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів та банківського бізнесу,
Університет економіки та права «КРОК»*

Н.М. Малініна
*кандидат економічних наук,
асистент кафедри економіки підприємства,
Вінницький національний технічний університет*

Посилення регулювальних властивостей прямого оподаткування у сфері агропромислового виробництва

У статті проведено аналіз та здійснено оцінювання діючої системи прямого оподаткування у сфері агропромислового виробництва; визначено напрями посилення регулювальних властивостей прямих податків з метою забезпечення рівномірного розподілу податкового навантаження на товаровиробників різних форм господарювання та виробничої спеціалізації.

Ключові слова: система прямого оподаткування, податкове навантаження, сільське господарство.